

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы

КАРАР № 2-1

Балык Бистәсе ш.т.п.

2022 елның 29 марты

Татарстан Республикасы Балык
Бистәсе муниципаль районы Балык
Бистәсе шәһәр җирлеге Советы
регламентын раслау турында

Россия Федерациясе һәм җирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнарына үзгәрешләр кертү, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары карарларына коррупция күренеше өчен шартлар тудыруга ярдәм итүче нигезләмәләрне кертүне кисәтүгә юнәлдерелгән закон актларын кабул итүгә, шулай ук «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 22 статьясындагы 8 өлешенң 11 пункты нигезендә, үз эшчәнлегенә оештыру һәм процедура мәсьәләләрен жайга салу максатларында мондый нигезләмәләрне ачыклауга һәм бетерүгә юнәлдерелгән закон актларын кабул итүгә бәйле, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы **КАРАР БИРӘ:**

1. Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге советы регламентын кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы Регламенты турында» 2006 ел, 16 февраль, 1А номерлы карары, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советының «Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы Регламентына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» 2010 ел, 12 гыйнвар, 1 нче карары үз көчен югалткан дип санау хакында үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Балык Бистәсе муниципаль районының рәсми сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб - адрес буенча игълан итәргә: <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Балык Бистәсе муниципаль районының
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге
Советы рәисе

И.Г. Вәлиев

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр жирлеге Советы регламенты

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

1 статья.

1. Әлеге Регламент Татарстан Республикасы Балык Бистәсе шәһәр жирлеге Советының (алга таба - жирлек Советы) эшчәнлеген оештыру мәсьәләләрен жайга сала, жирлек Советы утырышларын чакыру, эзерләү һәм уздыру тәртибен, аның утырышларында карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм карарлар кабул итү тәртибен, даими комиссияләрен, депутат төркемнәрен, жирлек Советының бүтән органнарын төзү тәртибен һәм аларның вәкаләтләрен жайга сала, район Советы һәм аның депутатларының үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибенә бәйле башка мәсьәләләрен жайга сала.

2. Әлеге Регламентны үтәү жирлек Советы депутатлары, жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, аның утырышларында катнашучы, депутатларның мөрәжәгатьләрен һәм сорауларын караучы жирлек Советына карауга кертелә торган башка затлар өчен мәжбүри була.

2 статья.

1. Балык Бистәсе шәһәр жирлеге советы (алга таба - жирлек Советы) шәһәр жирлеге территориясендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы Балык Бистәсе шәһәр жирлегенең (алга таба - жирлек) вәкиллекле органы булып тора.

2. Жирлек Советы эшчәнлегенә коллектив һәм ирекле фикер алышу һәм мәсьәләләрен хәл итү принципларына нигезләнә.

3 статья.

1. Шәһәр жирлеге советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 10 депутаттан тора.

2. Шәһәр жирлеге Советы аның составына шәһәр жирлеге Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән ике депутатны сайлаганда хокуклы була.

3. Жирлек советы эшчәнлегенең төп формасы-аның утырышлары, аларда жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

4. Жирлек Советы утырышлары ачык һәм ачык үткәрелә.

5. Жирлек советы ябык утырыш үткәрү турында Карар кабул итәргә мөмкин.

4 статья.

1. Жирлек Советы, жирлек Советы депутатлары, жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе эшчәнлеген хокукий, оештыру, документаль, мәгълүмати, матди-техник яктан тәмин итүне жирлекнең жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

Бүлек 2. Жирлек Советы депутаты

5 Статья.

1. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре аны жирлек башлыгы яисә жирлекнең вәкиллеке органы депутатлары арасыннан жирлек советы депутаты итеп сайлаган көннән башлана һәм яңа чакырылыш жирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

2. Шәһәр жирлеге Советы депутаты, жирлек Уставында билгеләнгән очрактардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәгән килеш бергә алып бара.

Статья 6.

1. Депутат эшчәнлегенә рәвешләре түбәндәгеләр:

- 1) Совет утырышында катнашу;
- 2) комиссияләр эшендә катнашу;
- 3) Совет йөкләмәләрен үтәүдә катнашу;
- 4) депутат тикшерүен үткөрү;
- 5) депутат тыңлауларын уздыру;
- 6) сайлаучылар белән эш;
- 7) жирлек территориясендә урнашкан предприятие, оешма, учреждениеләр житәкчеләренә запрослар белән мөрәжәгать итү;
- 8) депутат гарызнамәсе белән мөрәжәгать итү;
- 9) депутат берләшмәләре, фракцияләр, төркемнәр эшендә катнашу.

7 статья.

Депутат норма төзү эшчәнлегенә хокуклы:

- 1) Регламентта билгеләнгән тәртиптә карарлар һәм аларга төзәтмәләр кертә;
- 2) Советның гамәлдәге карарларына үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәрне карауга кертә;

Депутат яисә Совет депутатлары төркеме район жирле үзидарә органнарына, предприятие, учреждение, оешма житәкчеләренә, Совет компетенциясенә керүче мәсьәләләр һәм депутат эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча аларның оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы. Депутат таләбе Совет утырышына язма рәвештә кертелә.

Жирлек территориясендә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләре аңа телдән (Совет утырышында) яки язма рәвештә, әгәр запроста башкасы билгеләнмәгән булса, 15 көн эчендә җавап бирергә тиеш.

Депутат таләбе буенча Совет карар кабул итә.

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре⁴ буенча жирле массакуләм мәгълүмат чараларында чыгыш ясарга хокуклы.

Депутат биргән материалларны аның ризалыгыннан башка үзгәртү рөхсәт ителми.

8 статья.

Совет депутаты бурычлы:

- 1) Совет утырышларында катнашырга;
- 2) сайлаучылар белән эшне башкарырга;
- 3) комиссияләр эшендә катнашырга;
- 4) Совет йөкләмәләрен үтәүдә, аның рәисе үз компетенцияләре чикләрендә катнашырга;
- 5) гражданнар мөрәжәгатьләре буенча законда билгеләнгән тәртиптә чаралар күрергә.

9 статья.

Барлык депутатлар да үз депутат вазыйфаларын башкару өчен тигез шартлар белән тәэмин ителә.

Бүлек 3. Жирлек башлыгын сайлау.

10 статья.

1. Жирлек башлыгы жирлек Советы депутатлары арасынан яңа сайланган жирлек Советының беренче утырышында яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана, әгәр жирлек Советы тавыш бирүнең башка тәртибен, жирлек Советы вәкаләтләре чорына билгеләмәсә. Жирлек башлыгы жирлек Советы рәисе вәкаләтләрен башкара.

2. Жирлек башлыгын сайлау жирлек Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасынан, шул исәптән жирлектә яшәүчеләрнең, ижтимагый берләшмәләренең, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек башлыгы вазыйфасына сайлану өчен чыгарылган депутат үз-үзен тоту турында белдерергә хокуклы.

11 статья.

1. Үз-үзен тотышы турында белдергән жирлек башлыгы вазыйфасына сайлау өчен тәкъдим ителгән барлык кандидатуралар буенча фикер алышу уздырыла. Фикер алышу барышында кандидатлар алда торган эшчәнлек программасы белән чыгыш ясыйлар һәм депутатлар сорауларына җавап бирәләр.

Һәр депутат үзе тәкъдим иткән программа турында үз фикерен әйтергә, тәкъдим иткән кандидатураны хупларга яки каршы агитацияләргә хокуклы.

2. Жирлек башлыгы вазыйфасына сайлану өчен чыгарылган кандидатуралар турында фикер алышканнан соң, үз-үзен тотышы турында белдергән барлык кандидатлар яшерен тавыш бирү өчен бюллетеньгә кертелә. Һәр депутат бер кандидат өчен генә тавыш бирә ала.

3. Кандидат, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынан яртысыннан артыгы аны хуплап тавыш бирсә, жирлек башлыгы вазыйфасына сайланган дип санала.

4. Әгәр жирлек башлығы вазыйфасына кандидатларның берсе дә депутатларның тавышын сайлау өчен таләп ителгән тавышларны жыймаса, кандидатларны кабат күрсәтү уздырыла. Шул ук вакытта элегрәк чыккан кандидатларны күрсәтү рөхсәт ителә.

5. Әгәр жирлек башлығы вазыйфасына икедән артык кандидат күрсәтелгән булса һәм аларның берсе дә депутатларның күпчелек тавыш белән утырышта катнашучы депутатлар саныннан кабул ителгән жирлек Советы карары буенча, иң күп тавыш жыйган ике кандидатура буенча тавыш бирүнең икенче туры үткәрелә. Әгәр икенче турда жирлек башлығы сайланмаган булса, жирлек башлығы вазыйфасына кандидатлар күрсәтү процедурасы кабатлана.

12 статья.

1. Сайлаулардан соң жирлек башлығы түбәндәге ант бирә:

"Муниципаль берәмлек башлығы вазыйфасына керешкәндә, ант итәм – муниципаль берәмлек уставы белән бирелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашырганда, хәзерге һәм киләчәк буыннар алдында муниципаль берәмлек өчен җаваплылыкны аңлап, Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм Татарстан Республикасы законнарын, муниципаль берәмлек уставын төгәл үтәргә, муниципаль берәмлек халкының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен хөрмәт итәргә, сакларга һәм якларга, тарихи традицияләрен хөрмәт итеп, гражданлык татулыгына һәм икътисади потенциалны арттыруга омтылырга, үз вазыйфаларын намус белән үтәргә, муниципаль берәмлек, муниципаль берәмлекнең чәчәк атуы һәм аның халкы иминлегенә өчен намус белән эшли".

13 статья.

1. Шәһәр жирлегенә башлығы:

1) башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә шәһәр жирлегенә исеменнән эш итә, ышанычнамәсез шәһәр жирлегенә исеменнән эш итә;

2) шәһәр жирлегенә Советы эшен оештыра, шәһәр жирлегенә советы утырышларын чакыра һәм аларга рәислек итә;

3) әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә шәһәр жирлегенә Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актларга кул куя һәм халыкка җиткерә;

4) үз вәкаләтләрен чикләрендә шәһәр жирлегенә Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләренә буенча хокукый актлар чыгара;

5) Шәһәр жирлегенә Советына үз эшчәнлегенң нәтижәләрен турында еллык хисапларны тапшыра;

6) Шәһәр жирлегенә Башкарма комитеты җитәкчесен белән контракт төзи;

7) Шәһәр жирлегенә Башкарма комитеты җитәкчесен вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатылган көннән алып билгеләнгән тәртиптә шәһәр жирлегенә башкарма комитетының яна җитәкчесен билгеләнгәнчегә кадәр үз вазыйфасына билгеләп куя һәм шәһәр жирлегенә Башкарма комитеты җитәкчесен урынбасары вазыйфасыннан азат итә.

8) Шәһәр жирлегенә Советы эшендә җәмәгатьчелек фикерен ачуны һәм исәпкә алуны тәмин итү чараларын күрә;

- 9) гражданның кабул итүне, аларның мөрәжәгәтләрән, гаризаларын һәм шикаятләрән карауны оештыра;
- 10) Шәһәр җирлеге Советының утырышлар беркетмәләренә кул куя;
- 11) шәһәр җирлеге Советы аппараты эше белән җитәкчелек итә;
- 12) Шәһәр җирлеге Советының контроль вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны җайга сала;
- 13) Шәһәр җирлеге Советының эшчәнлеген карап тоту һәм тәмин итү өчен Шәһәр җирлеге бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;
- 14) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча Шәһәр җирлеге Советының хокукый актын кануннар һәм әлеге Устав нигезендә кабул итүне оештыра;
- 15) шәһәр җирлеге җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән шәһәр җирлеге территориясендә эш итүче кирәкле үзара хезмәттәшлеген тәмин итә;
- 16) шәһәр җирлеге исемнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләренң җирле үзидарә органнары белән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында килешүләр һәм килешүләр төзи.;
- 17) бюджетның агымдагы үтәлешен контрольдә тотарга;
- 18) җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны тәмин итә;
- 19) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлек башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, шәһәр җирлеге Советы карарлары белән шәһәр җирлеге башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Бүлек 4. Җирлек Советының даими комиссияләре

14 статья.

1. Җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләренә алдан карау һәм әзерләү өчен, депутатлар арасынан, җирлек башлыгынан тыш, җирлек Советы эшчәнлегенң төп юнәлешләре буенча даими комиссияләр төзелә, шулай ук вакытлы комиссияләр төзелергә мөмкин.

2. Муниципаль программаларны, җирлек Советы карарлары проектларын әзерләү, җирлек карамагына кертелгән аеруча әһәмиятле мәсьәләләренә тикшерү өчен җирлек советы каршында аның карары буенча депутатлар, җирлек башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм район халкы составында эшлекле, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

15 статья.

1. Җирлек советының үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча даими комиссияләре:

- 1) жирлек Советы карары проекты буенча бәяләмәләр әзерлиләр;
- 2) район, Район бюджеты үсеше планнары һәм программалары проектларын эшләүдә катнашалар, алар буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен кертә;
- 3) жирлек Советы, жирлек башлыгы – жирлек Советы Рәисе кушуы буенча яисә үз инициативасы белән комиссия эшчәнлегә өлкәсенә кагылышлы сораштырулар әзерлиләр, алар буенча жирлек советының хокукый актлары проектларын әзерлиләр;
- 4) үз компетенциясе кысаларында жирлек советының хокукый актлары үтәләшен контрольдә тоталар, әлегә сораштырулар буенча тиешле органнарның һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларының докладларын һәм хисапларын тыңлыйлар;
- 5) жирлек Советы утырышында карау өчен документлар проектларын әзерлиләр;
- 6) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару яки халык алдында тыңлаулар билгеләү турында жирлек советына яисә жирлек башлыгына – жирлек Советы Рәисенә тәкъдимнәр белән мөрәжәгать итәләр.;
- 7) әлегә регламентта каралган тәртиптә жирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыру турында тәкъдимнәр кертә;
- 8) жирлек уставы һәм әлегә регламентта каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыралар.

16 Статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек Советы рәисе һәм әгъзалары составындагы жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән сайлана.
2. Жирлек Советының даими комиссияләренең санлы составы жирлек Советының яңа төзелгән Советының беренче утырышында билгеләнә торган 7 депутаттан да ким була алмый.
3. Жирлек Советының даими комиссияләрен сайлаганда тавыш бирү тулаем составта уздырыла.
4. Жирлек Советының даими комиссияләре рәисләре альтернатив нигездә сайланалар. Комиссия рәисе вазыйфасына кандидатуралар аның утырышында алдан каралырга тиеш.
5. Жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе тәкъдиме буенча жирлек Советының даими комиссияләре әгъзалары арасынан комиссия рәисе урынбасарын сайлайлар.
6. Жирлек Советы депутаты жирлек Советының ике комиссиясе әгъзасы булырга мөмкин.

17 статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре рәисләре:
 - 1) комиссияләргә эшчәнлеген оештыралар;
 - 2) комиссия утырышының көн тәртибен һәм чакырылган затлар исемлеген төзиләр;
 - 3) комиссияләргә утырышларын алып баралар;

4) жирлек Советының башка комиссияләре, район башлыгы - жирлек Советы рәисе, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар, массакуләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрдә комиссияне тәкъдим итә;

5) комиссия карарларына имза сала;

б) әлеге Регламентта каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыралар.

18 статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре утырышлары, әгәр анда комиссия составының кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы.

2. Жирлек Советының даими комиссиясе карарлары комиссияләр әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Жирлек Советының берничә даими комиссиясенә уртак утырышларын уздырганда, карарлар һәр комиссия әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

19 статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре үз эшенә жирле үзидарә органнары вәкилләрен, шул исәптән жирлек башкарма комитетының структур бүлекчәләрен, дәүләт органнарын, ижтимагый оешмаларны, экспертларны, белгечләргә жәлеп итәргә хокуклы.

20 статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре утырышларында аның составына кермәгән жирлек Советы депутатлары киңәш бирү тавышы хокукына ия булырга мөмкин.

21 статья.

1. Жирлек Советы кирәк булганда вакытлыча комиссияләр дә төзәргә мөмкин.

2. Күрсәтелгән комиссияләргә бурычлары, вәкаләтләргә һәм эшчәнлек сроклары алар төзелгәндә район Советы тарафыннан билгеләнә. Вакытлы комиссияләр жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән рәис һәм комиссия әгъзалары составында депутатлар арасынан төзелә.

22 статья.

1. Эш нәтижәләргә буенча вакытлы комиссияләр район Советына мәсьәләнең асылы буенча доклад тапшыра, шуңа бәйле рәвештә ул булдырылган. Аерым фикерә булган комиссия әгъзалары аны жирлек Советы утырышында игълан итәргә хокуклы. Вакытлы комиссияләр нотыгы буенча жирлек Советы карар кабул итәргә мөмкин.

2. Вакытлы комиссияләр үз эшчәнлекләрен үзенә йөкләнгән бурычларны үтәгәннән соң яисә вакытыннан алда жирлек Советы карары белән тукталалар.

Бүлек 5. Жирлек советының эш тәртибе

23 статья.

1. Яңа чакырылыш шәһәр жирлеге Советы беренче утырышка шәһәр жирлеге Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча жыела. Сайлаулардан соң беренче утырыш шәһәр жирлеге башлыгы тарафыннан чакырыла, ә ул булмаганда - шәһәр жирлеге сайлау комиссиясе тарафыннан.

2. Сайлаулардан соң авыл жирлеге Советының беренче утырышын жирлек башлыгы сайланганчы жирлек Советы депутаты ача һәм алып бара.

24 статья.

1. Жирлек Советының чираттагы утырышлары кирәк булган саен, ләкин кимендә өч айга бер тапкыр уздырыла. Жәйге вакытта утырышлар арасындагы тәнәфесләр озаграк булырга мөмкин. Чираттан тыш утырыш жирлек башлыгы яки жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә өчтән бере инициативасы буенча чакырыла.

2. Жирлек Советы утырышлары жирлек Советының сайланган депутатлары санының кимендә 50 проценты катнашса, хокуклы.

3. Әгәр жирлек Советы утырышына жирлек Советына сайланган депутатлар санының 50 процентыннан кимрәк килсә, жирлек башлыгы карары белән утырыш икенче вакытка, ләкин жиде көннән дә артык булмаган вакытка күчерелә.

4. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, үткәрелү урыны, жирлек Советы каравына кертелә торган мәсьәләләр турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш - аны үткәргүгә бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә. Жирлек Советы утырышын уздыру урыны һәм вакыты турындагы хәбәр массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга мөмкин.

25 статья.

1. Шәһәр жирлеге Советы утырышлары ачык һәм хәбәрдар уздырыла. Советның ачык утырышларында шәһәр жирлегендә яшәүче теләсә кайсы кеше катнашырга хокуклы.

2. Регламентта каралган очракларда шәһәр жирлеге Советы ябык утырышны уздыру турында карар кабул итәргә хокуклы, анда шәһәр жирлеге Советы тарафыннан чакырылган затлар гына, шулай ук законнар нигезендә утырышта катнашырга хокукы булган затлар гына катнаша ала.

26 статья.

1. Жирлек Советы утырышын жирлек башлыгы - жирлек советы рәисе алып бара. Әгәр жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр жирлеге советы утырышында булмаса, жирлек советы утырышта вакытлыча рәислек итүче депутатны үз составыннан сайлый.

2. Жирлек Советы утырышында рәислек итүче:

1) утырышларны ача һәм яба;

2) депутатларга утырышка чакырылучыларның составы турында хәбәр итә;

3) жирлек Советы утырышларын алып бара, әлеге Регламентның һәм утырыш эшенең расланган тәртибенен үтәлешен тәмин итә;

- 4) утырышта кворумның булуын тикшереп тора;
- 5) докладлар һәм чыгышлар өчен сүз бирә;
- 6) жирлек Советы карарлары проектларын, утырышта карала торган мәсьәләләр буенча депутатларның тәкъдимнәрен тавыш бирүгә куя, аларны тавыш бирүгә һәм тавыш бирү нәтижәләренә кую эзлеклелеген игълан итә;
- 7) депутатларның секретариаттан кергән гаризаларын, белешмәләрен, тәкъдимнәрен һәм искәртмәләрен игълан итә;обеспечивает порядок в зале заседания;
- 8) карала торган мәсьәләләр буенча якларның хезмәттәшлегенә, позицияләренә яқынаюына ярдәм итә;
- 9) фикер алышулар барышында, кирәк булганда тиешле аңлатмалар биреп, утырыш барышында барлыкка килә торган башка мәсьәләләргә чишү һәм каршылыкларны бетерү максатларында консультацияләр уздыруны оештыра;
- 10) кирәк булганда, депутатлар, даими комиссияләр белән каршылыкларны бетерү максатыннан вакытлы комиссияләр эшен оештыралар;
- 11) жирлек Советы эшен оештыралар.

3. Әгәр әлеге Регламент шушы Регламентта башка депутатлар өчен билгеләнгән вакыттан да артык тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча чыгыш ясарга, депутатлар чыгышларын туктатырга һәм шәрехләргә хокуклы түгел.

27 статья.

1. Шәһәр жирлегә Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчәрлә һәм тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Шәһәр жирлегә советы утырышы беркетмәсенә кул куйганнан соң, шәһәр жирлегә башлыгы аның белән шәһәр жирлегендә яшәүче һәр кеше таныша ала.

2. Шәһәр жирлегә Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Шәһәр жирлегә Советы депутаты үзенә тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Шәһәр жирлегә Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрөн куллану очраklары әлеге Устав, шәһәр жирлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

28 статья.

1. Жирлек Советының чираттагы утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе жирлек Советының эш планнарын һәм карарларын, шулай ук кергән тәкъдимнәргә исәпкә алып, жирлек башлыгының - жирлек Советы рәисе жирлек Советына карауга эзерләнә һәм тапшырыла. Чираттагы утырышның көн тәртибенә сораулар кертү инициативасы жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе, жирлек советы депутатларына, даими комиссияләргә, жирлек башкарма комитеты житәкчесенә, хокук ижат инициативасының башка субъектларына карый, жирлек Уставы нигезендә.

2. Жирлек Советы утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе рәислек итүче тәкъдиме буенча жирлек советы тарафыннан тикшерелә һәм раслана.

3. Жирлек Советы утырышының көн тәртибенә һәм эш тәртибенә тәкъдимнәр һәм искәртмәләр жирлек Советы депутатлары тарафыннан язма рәвештә тапшырыла йә алар тарафыннан чыгышларда бәян ителә. Язма рәвештә кергән

тәкъдимнәр утырышта рәислек итүче тарафыннан аларны керү тәртибдә игълан ителә.

4. Көн тәртибдәгә мәсьәләләрне карау тәртибе, чираттагы мәсьәләне карауга күчү яисә алдагы, әмма хәл ителмәгән мәсьәләләрнең берсенә кире кайту, депутатларның каршы килүләре булмаганда, утырышта катнашучы депутатлар саныннан яисә тавыш бирүдән башка күпчелек тавыш белән башкарыла.

5. Жирлек Советы көн тәртибенең расланган мәсьәләләрен карарга яисә каралмаган мәсьәләләрне киләсе утырышка күчерү турында карар кабул итәргә тиеш. Кабул ителгән мәсьәләләр, әгәр башка карар район Советы тарафыннан кабул ителмәсә, аларны карау вакыты буенча киләсе утырышның көн тәртибдә өстенлек ала.

29 статья.

1. Жирлек Советы утырышлары 9.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр уздырыла. Жирлек Советы утырышы башланганның башка вакытын жирлек Советы утырышын чакыру турында карар кабул иткәндә жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе билгели ала. Утырышны уздыру вакытын озайту жирлек советы тарафыннан утырышта рәислек итүче тәкъдиме буенча кабул ителә.

2. Көн тәртибе (тәнәфесләрнең вакыты һәм саны) район Советы тарафыннан утырыш башында рәислек итүче тәкъдиме буенча раслана. Время для докладов на заседании предоставляется, как правило, в пределах 15 минут, для содокладов - 10 минут, для выступлений в прениях по докладам и проектам решений - до 5 минут, для повторных выступлений в прениях - до 3 минут, для выступлений по порядку ведения заседаний, мотивам голосования, для внесения вопросов, предложений, сообщений и справок - до 1 минуты.

3. Билгеләнгән вакыт узу белән, рәис бу турыда сөйләүченә кисәтә, аннары аның чыгышын бүлдерергә хокуклы.

Күпчелек депутатларның ризалыгы белән яисә тавыш бирмичә, депутатларның каршы килүләре булмаганда, рәис доклад, доклад яисә чыгыш ясау өчен вакытны озайтырга яисә кыскартырга хокуклы.

Һәр утырыш ахырында, әгәр гариза кергән булсалар, “Разное” көн тәртибе мәсьәләсе кысаларында белешмәләр, белдерүләр, мөрәжәгатьләр өчен 30 минут вакыт бирелә. Бу хәбәрләр буенча бәхәсләр ачылмый.

30 статья.

1. Докладтан һәм өстәмә докладтан соң жирлек Советы утырышының көн тәртибе, депутатларга докладчыга, доклад ясаучыга сораулар бирү мөмкинлеге бирелә. Сораулар язма рәвештә яки телдән бирелә. Жирлек депутаты өч сорау бирергә мөмкин.

2. Жирлек Советы, кирәк була калса, жирлек Советының доклады яисә карары проекты буенча сорауларны туктату һәм фикер алышуларга күчү турында карар кабул итә.

3. Көн тәртибдәгә барлык мәсьәләләр буенча («Разное») бәхәсләр мәжбүри рәвештә ачыла.

4. Депутат ике тапкырдан да артык булмаган бәхәсләрдә чыгыш ясарга мөмкин. Өстәмә чыгышка хокук бары тик жирлек Советы карары белән генә бирелергә мөмкин. Башка затка чыгыш ясарга хокук бирү рөхсәт ителми.

5. Бәхәсләрне туктату жирлек Советы¹² карары буенча башкарыла, утырышта жыелган депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Фикерләрне туктату турындагы мәсьәләне куйганда, рәис депутатларга чыгыш ясау һәм ачыклау өчен язылганнарның саны турында хәбәр итә, аларның кайсысы чыгышка басым ясый. Әгәр депутат бәхәсләр туктатылуга бәйле рәвештә чыгыш ясау мөмкинлеге булмаса, ул секретариатка үзенң чыгышын аның кушымтасы өчен жирлек Советы утырышы протоколына тәкъдим итә ала. Фикер алышуларны туктатканнан соң, докладчы һәм доклад ясаучы 5 минут эчендә йомгаклау чыгышына хокуклы.

31 статья.

1. Жирлек Советы депутаты, утырышта катнашучы башка зат рәислек иткән сүз бирелгәннән соң чыгыш ясый.

2. Чыгыш өчен сүз заявклар керү тәртибендә бирелә. Утырышны алып бару тәртибе буенча рәислеккә кисәтүләр белдерү өчен, шулай ук тавыш бирүгә куелган формулировкаларны төгәлләштерү өчен чираттан тыш бирелә. Шулай ук, белешмәләр, аңлатмалар бирү һәм башка процедура мәсьәләләре буенча чыгыш ясау өчен, рәислек итүче тарафыннан төшереп калдырылырга мөмкин.

3. Жирлек советы фикер алыша торган мәсьәлә буенча чыгышларның чиратлылыгын үзгәртүгә хокуклы.

4. Жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе, район башкарма комитеты житәкчесе, утырышта рәислек итүче чираттан тыш чыгышка хокукка ия.

32 статья.

1. Жирлек Советы утырышында жирлек Советы депутаты үзе сүз алган көн тәртибендәге мәсьәлә буенча чыгыш ясарга тиеш. Жирлек Советы депутатлары чыгышларын беркем дә шәрехләргә, чыгыш ясаучыларга характеристика бирергә хокуклы түгел.

2. Жирлек Советы утырышында чыгыш ясаучы тупас һәм дәрәс булмаган әйтәлмәләргә һәм гамәлләргә юл куймаска, законсыз һәм мәжбүри гамәлләргә өндәргә тиеш түгел. Әлеге таләпләр бозылганда рәислек итүче мондый әйтәлмәләрнең, чакыруларның һәм гамәлләрнең ярамавы турында рәсми кисәтү ясый.

3. Кабат хокук бозганнан соң, рәис депутат чыгышын бүлдерә. Күрсәтелгән депутат шулай ук жирлек Советы карары белән утырыш дэвамьнда да сүздән мэхрүм ителергә мөмкин, ул мондагы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

4. Чыгыш ясаучы фикер алышу темасыннан баш тартса, рәис аны фикер алыша торган мәсьәлә темасына таянырга чакыра.

33 статья.

1. Утырышта катнашкан һәм жирлек Советы депутаты булмаган зат, тупас хокук бозган очракта, аның тарафыннан утырыш залыннан рәис күрсәтмәсе буенча чыгарылырга мөмкин.

6 бүлек. Тавыш бирү һәм карарлар кабул итү тәртибе

34 статья.

1. Жирлек Советы карарлары, кагыйдә буларак, ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә.
2. Законнарда, жирлек уставында һәм әлеге Регламентта каралган очрактарда, шулай ук жирлек Советы карары буенча яшерен тавыш бирү уздырыла.
3. Жирлек Советы карары буенча исемсез тавыш бирү үткәрелергә мөмкин. Атаклы тавыш бирү кадрлар мәсьәләсе буенча үткәрелә алмый.

35 статья.

1. Ачык тавыш бирүне уздырганда тавышларны исәп-хисап төркеме алып бара.
2. Тавыш бирү башланыр алдыннан рәислек итүче тавышка куела торган тәкъдимнәр саны турында хәбәр итә, аларның формулировкаларын һәм тавышка куела торган эзлеклелеген аныклай, нинди тавыш саны турында Карар кабул ителергә мөмкин булуын искә төшерә.
3. Бер яки ике тәкъдим буенча тавыш биргәндә, һәр депутат бер тапкыр үз тавышын бирергә хокукы: «тәкъдим яисә аңа каршы», шулай ук тавыш бирүдән тыелырга. Тәкъдим кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш бирде кирәкле әлеге регламент буенча депутатлар саны.
4. Әгәр тавышка бер мәсьәлә буенча икедән артык тәкъдим кертелсә, һәр депутат үз тавышын «өчен» йә «һәр тәкъдимгә» каршы " бирергә, шулай ук теләсә нинди тәкъдимнәр буенча тавыш бирүдән тыелырга хокукы (рейтинглы тавыш бирү). Иң күп тавыш жыйган ике тәкъдим әлеге статьяның өченче өлешендә каралган тәртиптә кабат тавышка чыгарыла. Әгәр бу очракта бер генә тәкъдим дә әлеге регламент буенча карар кабул итү өчен кирәкле тавышлар саны алынмаса, рәислек итүче тәкъдиме буенча яңа карар проектын эшләү өчен депутат Килештерү комиссиясе төзелә.
5. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, утырышта рәислек итүче аның нәтижеләрен игълан итә. Тавыш бирү нәтижеләре жирлек советы утырышы беркетмәсенә кертелә.

36 статья.

1. Бер үк мәсьәлә буенча кабат тавыш бирү шул ук күпчелек тавыш белән кабул ителгән жирлек Советы карары буенча рөхсәт ителә, бу мәсьәлә буенча карар кабул итү өчен кирәк. Тавышларны санаганда хаталар, мәсьәләне тавышка куйганда аңлашылмаучанлык, әлеге Регламентның башка бозылуы моның өчен нигез булырга мөмкин.

37 статья.

1. Процедура мәсьәләләре буенча карарлар, әгәр әлеге Регламентта башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек Советы депутатлары санынан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм утырыш беркетмәсендә чагылдырыла.
2. Процедураларга сораулар керә:
 - 1) утырышның көн тәртибе проектына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында;
 - 2) утырышның көн тәртибен раслау турында;
 - 3) утырышның көн тәртибен яңа мәсьәлә белән тулыландыру турында;

- 4) жирлек Советының секретариат житәкчесен һәм башка органнарын сайлау турында.;
- 6) утырышны берничә этапта уздыру турында;
- 7) утырышта тәнәфес, утырышны күчерү яки ябу турында;
- 8) чыгыш ясау өчен өстәмә вакыт бирү турында;
- 9) утырышның көн тәртибе мәсьәләсе буенча фикер алышуларны күчерү яисә туктату турында;
- 10) утырышның көн тәртибенә күчү (кире кайту) турында;
- 11) мәсьәләне авыл жирлегә Советының тиешле Даими комиссиясе каравына тапшыру турында.;
- 12) фикер алышусыз тавыш бирү турында;
- 12) хокукый актлар проектларына төзәтмәләрне кабул итү яисә кире кагу турында;
- 13) ябык утырышны уздыру турында;
- 14) рәислек итүче функцияләрен утырышта тапшыру турында;
- 15) район Советы тарафыннан карала торган карарлар проекты һәм башка мәсьәләләр буенча кирәкле белешмәләр һәм бәяләмәләр бирү өчен утырышка затларны чакыру турында;
- 16) утырышта катнашучыларга бирелә торган мәгълүматны, белешмәләрне игътибарга алу турында;
- 17) тавыш бирүне уздыру ысулын үзгәртү турында;
- 18) өстәмә теркәлү уздыру турында;
- 19) тавышларны санау турында;
- 20) жирлек Советы утырышын уздыру вакытын озайту турында;
- 21) депутат (депутатлар) мөрәжәгатендәге сорауларга жавап бирү өчен вазыйфаи зат утырышына чакыру турында;
- 22) жирлек Башкарма комитетының үз эшчәнлегенә турында чираттан тыш хисап бирү турында;
- 23) әлегә Регламент нигезендә жирлек Советы утырышында катнашкан депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә торган башка мәсьәләләр.

7 бүлек. Жирлек Советының хокукый актлары

38 статья.

1. Жирлек Советы үзенең компетенциясе чикләрендә Федераль законнарда, Татарстан Республикасы Законнарында һәм жирлек уставында билгеләнгән, норматив һәм башка хокукый актларны, шулай ук гаризаларны, мөрәжәгатьләрне, декларацияләрне кабул итә.

2. Норматив хокукый актлар, шулай ук жирлек Советының норматив булмаган хокукый актлары карарлар рәвешендә кабул ителә.

3. Жирлек Советының хокукый актлары көн тәртибенә кертелгән мәсьәлә кысаларында кабул ителә.

4. Жирлек Советының хокукый актлары, шулай ук жирлек Советы кабул иткән гаризалар, мөрәжәгатьләр, декларацияләргә жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе тарафыннан алар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә имза салына һәм аларга район Уставында билгеләнгән тәртиптә житкерелә.

39 статья.

1. Процедура мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән карарлар аерым акт белән рәсмиләштерелми. Күрсәтелгән карарлар жирлек Советы утырышы беркетмәсендә чагылдырыла һәм, кирәк булганда, жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе тарафыннан имзалана торган беркетмәдән өзөмтәләр белән рәсмиләштерелә.

8 бүлек. Жирлек советы муниципаль норматив хокукый актларны кабул итү тәртибе

40 статья.

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, жирлек башкарма комитеты житәкчесе, район прокуроры, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелергә мөмкин.

2. Муниципаль хокукый акт проектын жирлек Советына керткәндә түбәндәгеләр тапшырылырга тиеш:

- 1) муниципаль хокукый акт проекты тексты;
- 2) аңлатма язуы;
- 3) белешмә материаллар (кертелә торган мәсьәлә буенча мәгълүмат, иллюстратив материал, схемалар, таблицалар һ. б.);
- 4) финанс-икътисадый нигезләү (әлеге проектны гамәлгә ашыру матди чыгымнар таләп иткән очракта);
- 5) Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе (карар проекты муниципаль финанс тикшерүе предметы булган мәсьәләләргә кагылса);
- 6) бюджет законнарында каралган документлар һәм материаллар (район бюджеты, район бюджеты үтәләше турындагы карарлар проектлары буенча);
- 7) чагыштырма таблица (жирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр

кертү турында карар проекты кертелгән очракта);¹⁶

8) әлеге мәсьәлә буенча чыгыш ясаучы һәм чакырылган докладчылар исемлеге;

9) муниципаль хокукый актның шушы проектын кабул итүгә бәйле рәвештә кабул ителергә, үзгәртелергә, үз көчләрән югалткан дип танылырга яисә туктатып торылырга тиешле муниципаль хокукый актлар исемлеге.

3. Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан кертелгән муниципаль хокукый актлар жирлекнең башкарма комитетында билгеләнгән тәртиптә китерелергә тиеш. Оештыручы материалларда башкаручының фамилиясе, исеме, атасының исеме, вазыйфасы һәм эш телефоны, шулай ук проектны эшләгән житәкче булырга тиеш.

4. Муниципаль норматив хокукый актларның барлык проектлары коррупциягә каршы факторларны ачыклау предметына (коррупциягә каршы экспертиза) экспертиза узарга тиеш.

5. Муниципаль норматив хокукый актларның барлык проектлары Интернет челтәрәндә коррупциягә каршы бәйсез экспертиза уздыру өчен Балык Бистәсе муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

6. Жирлек Советының жирле салымнар һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм бетерүне, жирле бюджет акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары проектлары жирлек Советы каравына бары тик жирлек башкарма комитеты житәкчесе инициативасы буенча гына яисә аны төзегән очракта гына кертелергә мөмкин.

41 статья.

1. Муниципаль хокукый актның тәкъдим ителгән проекты шушы Регламентның таләпләренә туры килмәсә яисә аның буенча әлеге Регламентның 40 статьясында күрсәтелгән кирәкле материаллар тапшырылмаса, мондый проект жирлек башлыгы - жирлек Советы рәисе тарафыннан әлеге Регламентта билгеләнгән таләпләр нигезендә инициаторга кайтарыла.

2. Муниципаль хокукый акт проекты буенча, аны караганчы, жирлек Советы халык алдында тыңлаулар билгеләргә мөмкин, алар жирлек уставында һәм жирлек Советының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

42 статья.

1. Жирлек Советында хокукый актлар проектларын карау, әгәр закон, жирлек уставы, жирлек Советы тарафыннан конкрет проектка карата башкача билгеләнмәгән булса, бер укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Советының муниципаль хокукый актлары түбәндәге процедура буенча кабул ителә:

- 1) проект турында фикер алышу;
- 2) проектны нигез итеп алу;
- 3) төзәтмәләр кертү;
- 4) тулаем хокукый акт кабул итү.

43 статья.

1. Муниципаль хокукый акт проектын карау хокук ижат инициативасы субъекты яисә аның вәкиле докладыннан башлана.

2. Муниципаль хокукый акт проектын караганда жирлек Советы депутатларының, жирлек башкарма комитеты житәкчесенә, фикер алышуда катнашу өчен чакырылган экспертларның һәм башка затларның тәкъдимнәре һәм кисәтүләре тыңлана.

3. Проект буенча фикер алышканнан соң жирлек Советы түбәндәгеләрнен иң түбәнге карарларыннан берсен кабул итә:

- проектны кабул итәргә,

- проектны кире кагарга.

4. Проект кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш бирде күпчелек депутатларның билгеләнгән санынан жирлек Советы. Әгәр Тавыш бирү нәтижәләре буенча проектны кабул итү турындагы тәкъдим тиешле санда тавыш жыймаса, ул өстәмә тавыш бирмичә генә кире кагылган дип санала, йә жирлек Советы әлеге проектны эшләп бетерүгә жибәрү турында Карар кабул итәргә мөмкин. Проект буенча карар, өстәмә тавыш бирмичә генә, жирлек Советының тиешле акты белән рәсмиләштерелә.

5. Жирлек советы утырышта кабул ителгән проектны халык алдында тыңлауга чыгару турында Карар кабул итәргә мөмкин. Бу очрактарда, кайчан үткөрү гавами тыңлаулар законнар нигезендә, Уставы, район мәжбүри, ә муниципаль хокукый акт проекты буенча ачык тыңлауларны район Советы караганчыга кадәр үткәрелмәде, жирлек Советы карар кабул итә халык алдында тыңлаулар бу проект буенча.

6. Бер үк мәсьәлә буенча альтернатив проектлар керткәндә, жирлек Советы аларны төп проект белән бер үк вакытта карый һәм алга таба эшләү өчен нинди нигез итеп алырга дигән карар кабул итә, бу шулай ук башка проектларны кире кагуны аңлата. Кире кагылган проектлар, тулаем алганда да, өлешчә дә, утырышта кабул ителгән проект буенча соңгы карар кабул ителгәнче, жирлек Советына кабат кертелә алмый.

7. Проектны эшләп бетерергә жибәргән очракта, жирлек советы карары белән, жирлек Советы утырышында карау өчен, эшләп бетерелгән проектны тәкъдим итү вакыты билгеләнә.

44 статья.

1. Муниципаль хокукый акт проектын карау башында жирлек Советында доклад белән рәис чыгыш ясый.

2. Әгәр проектның бер үк хәленә берничә төзәтмә кертәргә тәкъдим ителсә, башта аларны кабул итү яисә кире кагу башка төзәтмәләр турындагы мәсьәләне хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк төзәтмәләр турында фикер алышалар һәм тавыш бирүгә куела.

3. Төзәтмәләр (төзәтмәләр) кабул итү турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Әгәр тавыш бирү нәтижәләре буенча мондый тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, төзәтмә өстәмә тавыш бирүдән башка кире кагылган дип санала.

4. Рәисенә төшерүче жирлек Советы депутатларының яисә хокук ижат инициативасының бүтән субъектларының йә жирлек Советы утырышында катнашучы аларның вәкилләренә төзәтмәләргә каршы килүләре бармы-юкмы

икәнлеген ачыкый. Әгәр каршы килүчеләр булмаса, кире кагу өчен тәкъдим ителгән барлык төзәтмәләр тавышка куела (ә каршы килү булса - кире кагуларына каршы дәлилләр булмаган төзәтмәләр) тавышка куела..

5. Төзәтмәләр буенча тавыш бирү тәмамлангач, рәис муниципаль хокукий акт проектын тулаем кабул итү турындагы тәкъдимне тавыш бирүгә куя. Әгәр жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, жирлек Советының муниципаль хокукий акты кабул ителгән дип санала.

6. Тавыш бирү йомгаклары буенча проектны кабул итү турындагы тәкъдим, гомумән алганда, тиешле күләмдә тавыш жыймаса, әлеге проект эшләп бетерүгә кире кайта, йә жирлек Советы проектны кире кагу турында карар кабул итәргә мөмкин. Проектны эшләп бетерүгә кире кайтарганда, жирлек Советы утырышында кабул ителгән төзәтмәләрне исәпкә алып, әлеге проектка төзәтмәләрне кабат кертү өчен вакыт билгели.

7. Жирлек советы тарафыннан муниципаль хокукий актлар кабул ителгәннән соң, тулаем алганда, аның текстына нинди дә булса үзгәрешләр, шул исәптән редакция тексты, карарның мәгънәсен һәм эчтәлеген үзгәртә торган үзгәрешләр кертү рөхсәт ителми.

45 статья.

1. Жирлек Советы тарафыннан район бюджеты турындагы карар проектын, аның үтәлеше турындагы хисапны карау һәм раслау тәртибе жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

Бүлек 9. Жирлек уставы проектларын карау, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

46 статья.

1. Шәһәр жирлеге Уставы проекты, шәһәр жирлеге Советы карары проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр жирлеге Советына шәһәр жирлеге башлыгы, шәһәр жирлеге Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Шәһәр жирлеге Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр жирлеге Советы Карары проектын эзерләү өчен шәһәр жирлеге Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин

47 статья.

1. Шәһәр жирлеге Уставы проекты, шәһәр жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр жирлеге уставын кабул итү, шәһәр жирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне караганчы 30 көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында Интернет-адрес буенча рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш: <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru> күрсәтелгән Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль норматив хокукий акт проекты буенча

тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибен шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка җиткерү) белән бергә бастырып чыгару. Шәһәр җирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук әлеге үзгәрешләр шәһәр җирлеге уставын Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға туры китерү максатларында кертелә торган очракта, гражданның аның фикер алышуында катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) таләп ителми.

48 статья.

1. Шәһәр җирлеге Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Шәһәр җирлеге Советы карары буенча аларны карау алдыннан Шәһәр җирлеге Советы утырышында әлеге Уставка карата халык алдында тыңлаулар уздырыла, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр бары тик җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне Уставка беркетелә торган мәсьәләләрне һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләрне Россия Федерациясе Конституциясенә һәм федераль законнарға туры китерү максатларында гына кертелә торган очрактан тыш.

49 статья.

1. Устав проектларына төзәтмәләр һәм җирлек Уставына үзгәрешләр кертү турындагы карарлар һәркайсы аерым тикшерелә һәм тавыш бирә. Төзәтмә җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тарафыннан кабул ителә.

2. Җирлек Уставы проекты текстын яисә җирлек Уставына үзгәрешләр кертү һәм булган юридик каршылыкларны бетерү турында карар проекты тикшергәннән соң, җирлек Уставы проекты кабул итү йә җирлек Уставына үзгәрешләр кертү турында җирлек Советы карары икенче укылышта җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике өлешкә кабул ителә.

Бүлек 10. Җирлек Советы тарафыннан башка карарлар кабул итү тәртибе

50 статья.

1. Җирлек Советы җирлек Советы карарлары рәвешендә рәсмиләштерелә торган норматив булмаган характердагы актларны түбәндәге мәсьәләләр буенча кабул итә:

- 1) җирлек башлыгын - җирлек Советы рәисен сайлау турында
- 2) җирлек Советының даими комиссияләрен төзү, аларның рәисләрен сайлау һәм аларны вазыйфасыннан азат итү турында;
- 3) җирлек Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләп кую турында;
- 4) чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору, җирле референдум уздыру турындагы инициативаны күрсәтү турында;
- 5) җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, җирле референдумны билгеләү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү турында;
- 6) җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс билгеләү турында;

7) жирлек башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына кандидатураларны карау өчен Конкурс комиссиясе эгъзаларын билгеләү турында (алга таба-Конкурс комиссиясе);

8) жирлек сайлау комиссиясе эгъзаларын билгеләү турында;

9) ачык тыңлаулар билгеләү турында;

10) гражданнар арасында сораштыру билгеләү турында;

11. муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына кертү турында.;

12) жирлек советының үз-үзен таркату турында, жирлек Советы депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында;

13. Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы турында.;

14. Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгать турында.;

15) прокурор протестын (күрсәтмәләрен) карау турында;

16) жирлек Советы карамагына кертелгән башка мәсьәләләр буенча, процедуралардан тыш.

2. Карар әлеге мәсьәләләр буенча кабул ителгән дип санала, әгәр дә аның өчен тавыш бирде билгеләнгән саныннан күпчелек депутатлар, әгәр дә законда башкача билгеләнмәгән булса, район Уставы.

51 статья.

1. Әлеге Регламентның 51 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләрне жирлек Советы каравына чыгару инициативасы хокук ижат инициативасы субъектларына, башка затларга, законнарда, жирлек уставында, әлеге Регламентта билгеләнгән орган, оешмалар карамагында.

2. Әлеге мәсьәләне жирлек Советы каравына чыгару инициаторы жирлек Советы карары проекты, шулай ук әлеге мәсьәләне карау өчен кирәкле һәм законнарда, жирлек уставында, әлеге Регламентта каралган башка документларны һәм материалларны тәкъдим итә.

3. Жирлек советы кадрлар мәсьәләләрен хәл иткәндә шулай ук һәр кандидатка карата белешмә - объективка, кандидатның тиешле вазыйфаны биләү өчен билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслый торган документларга һәм әлеге вазыйфаны биләүгә комачаулаучы чикләүләрнең булмавы тапшырылырга тиеш.

52 статья.

1. Жирлек Советының норматив булмаган характердагы карарлары проектлары, кадрлар мәсьәләләре, жирле референдумны билгеләү, жирлекне үзгәртү, үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү карарларыннан гайре, аларны караганчы, жирлек Советы халык тыңлауларына яисә халык фикер алышуына чыгарылырга мөмкин. Жирлекне үзгәртеп кору турындагы инициативаны күрсәтү турындагы карар проекты гавами тыңлауларга мәжбүри тәртиптә чыгарыла.

53 статья.

1. Жирлек Советының норматив булмаган аерым хокукый актлары проектлары, утырышта катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән карары буенча, жирлек Советының муниципаль хокукый актлары проектларын

карауга карата элеге Регламентта билгелэнгән кагыйдәләр нигезендә ике укуда карала.

Бүлек 11. Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр жирлегә башкарма комитеты житәкчесен билгеләү

54 статья.

1. Жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе элеге вазыйфаны биләүгә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан жирлек советы тарафыннан билгеләнә.

55 статья.

1. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс нәтижәләре турындагы мәгълүмат белән конкурс комиссиясе рәисе чыгыш ясый.

2. Һәр жирлек башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына кандидат үз вәкаләтләре чорына алдагы эшчәнлекнең кыска программасы белән жирлек Советы утырышында чыгыш ясый.

3. Жирлек Советы депутатлары конкурс комиссиясе рәисенә, кандидатларга сораулар бирергә, тәкъдим ителгән кандидатларга агитация ясарга хокуклы.

56 статья.

1. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесен билгеләп кую турындагы мәсьәлә жирлек советы тарафыннан ачык тавыш бирү юлы белән хәл ителә.

2. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесен билгеләп кую турындагы карар, әгәр жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

57 статья.

1. Әгәр конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатларның берсе дә жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына билгеләнү өчен кирәкле күләмдә тавыш жыймаса, жирлек Советы жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә кабат конкурс уздыру турында карар кабул итә.

2. Элеге карарны кабул итү белән бер үк вакытта жирлек Советы жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурсны элеккеге составта үткәрү йә конкурс комиссиясенә яңа составын формалаштыру турында карар кабул итә. Жирлек Советы шулай ук конкурс комиссиясенә санлы составын үзгәртү турында карар кабул итәргә мөмкин.

12 бүлек. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә кандидатураларны карау өчен конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү тәртибе

58 статья.

1. Конкурс комиссиясе әгъзалары «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 37 статьясы һәм «Татарстан Республикасында жирле

үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 26 статьясы, жирлек Уставы нигезендә билгеләп куела.

59 статья.

1. Авыл жирлеге Советының конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми санын билгеләү турындагы карары Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр жирлеге Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә .

2. Конкурсны үткәрү өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны шәһәр жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Конкурс комиссиясе әгъзаларының яртысы – жирлек Советы, ә икенче яртысы-муниципаль район Башкарма комитеты житәкчесе итеп билгеләнә.

4. Жирлек Советының конкурс комиссиясе әгъзаларының өчтән икесен билгеләү турындагы карары жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү турында тавыш бирү һәр кандидатура буенча аерым башкарыла.

5. Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү, өстәмә тавыш бирмичә генә, жирлек Советының бер карары белән рәсмиләштерелә.

Бүлек 13. Жирлек Советының Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру

60 статья.

1. Жирлек Советы Татарстан Республикасы Конституциясенә 76 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукына ия.

61 статья.

1. Жирлек Советының закон чыгару инициативасы Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

62 статья.

1. Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру тәртибендә закон проектын Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертү турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм тиешле карар белән өстәмә тавыш бирүдән башка рәсмиләштерелә.

2. Жирлек Советы карарында жирлек Советы комитетларда һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советы утырышында каралганда закон проектын тәкъдим итүне йөкләгән зат күрсәтелә.

3. Кирәкле материаллар һәм жирлек Советы карары белән әзерләнгән закон проекты Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертелә.

Бүлек 14. Жирлек Уставын һәм жирлек Советы карарларын аңлату

63 статья.

1. Жирлек советы жирлек Уставында, жирлек Советы карарларында аңлашылмаучанлыклар ачыкланган һәм аларның нормалары төрле аңлатылган,

аларны куллануның каршылыклы практикасы²³ булган очракта, жирлек Уставына яисә жирлек Советы карарларына рәсми аңлатма бирә.

64 статья.

1. Жирлек уставын яисә жирлек Советы карарларын рәсми аңлату өчен нигез булып хокук чыгару инициативасы субъектының тиешле мөрәжәгате тора.

65 статья.

1. Жирлек Уставы аңлатмасы яисә жирлек Советы карары турындагы мөрәжәгәтне карау нәтижеләре буенча жирлек Уставын яисә жирлек Советы карарын аңлату турында карар проекты эшләнә һәм аларны жирлек Советы карарына кертә.

2. Жирлек Советының жирлек Уставына яисә жирлек Советы карарына аңлатма бирү турындагы карарлары тиешенчә күпчелек тарафыннан жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан һәм жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән өчтән ике өлешкә кабул ителә.

Бүлек 15. Прокурор протестларын (күрсәтмәләрен) карау

66 статья.

1. Прокурор протесты, жирлек советының хокукый актына, шулай ук жирлек Советы тарафыннан закон бозуларны бетерү турындагы күрсәтмә якындагы утырышта жирлек Советы тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

2. Утырыш көне турында протест (күрсәтмә) китергән прокурорга хәбәр ителә.

3. Протест (тәкъдим итү) буенча фикер алышу протест (күрсәтмә) китергән прокурор докладыннан яки аның вәкиленнән башлана.

4. Прокурор протесты (тәкъдима) буенча фикер алышу нәтижеләре буенча авыл жирлегә Советы протест белән килешергә, протестны кире кагарга, протестны игътибарга алырга һәм аны карауны алга таба да дәвам итәргә мөмкин.

5. Жирлек Советы карары протест (тәкъдим) буенча протест алып килгән прокурорга жибәрелә.

6. Прокурор протесты белән килешкән очракта, жирлек Советы Башкарма комитетка протестта күрсәтелгән кисәтүләргә юкка чыгара торган тиешле хокукый акт проекты эзерләүне йөкли.

Бүлек 16. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләр башкару

67 статья.

1. Жирлек Советы жирлек территориясендә жирлек Уставы нигезләмәләренен, жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив хокукый актларның үтәлешен, жирлек бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан, жирлекне үстерү программаларыннан файдалануны, жирлек башкарма комитеты һәм аның житәкчесе эшчәнлегенә контрольне гамәлгә ашыра.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфай затлары тарафыннан законнарны, жирлек Уставын һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, жирлек Советы карарында

депутатларның, жирлек башлығының - жирлек Советы рәисенең билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә торган карарлары күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.

68 статья.

1. Жирлек Советының һәр карарында, кагыйдә буларак, жирлек Советы депутаты, аның үтәлешен тикшереп тору йөкләнгән.

2. Контроль максаты - хокукый актың нәтижәләлеген, аны башкаруны кыенлаштыра торган сәбәпләрне, башкаруга комачаулый торган затларны җаваплылыкка тартуны, шулай ук аны судта яклау зарурлыгы булганда билгеләү.

3. Тиешле хокукый актың күрсәтмә пунктында үтәүче, кагыйдә буларак, үтәлү вакыты күрсәтелә. Даими комиссия яки депутат контроль йөкләнгән булса, хокукый актың үтәү барышы турында үз вакытында хәбәр әзерләргә тиеш.

4. Мондый хәбәрне тыңлаганнан соң жирлек советы түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) башкарылган эшне тикшереп торуның хокукый актың юкка чыгарырга;
- 2) контроль вәкаләтләрне озайтырга;
- 3) башка комитетка яисә депутатка контроль вәкаләтләр йөкләргә;
- 4) хокукый актың гамәлдән чыгарырга;
- 5) хокукый актың үзгәртү яисә аны тулыландыру.

5. Контроль буенча хисаплылык чоры хокукый актта яисә беркетмә карарында билгеләнә.

69 статья.

1. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе елга кимендә бер тапкыр яисә жирлек Советы рәисе, жирлек советы рәисе таләбе буенча депутатларның билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән жирлек Советы житәкчесе Район советына үзенең эшчәнлеген һәм эшчәнлеген турында хисап тапшыра.

2. Жирлек Советы утырышында хисап белән жирлек Башкарма комитеты житәкчесе яисә аның урынбасары чыгыш яый

3. Фикер алышу йомгаклары буенча жирлек Советы карар кабул итә.

70 статья.

1. Жирлекнең башкарма комитеты, аның житәкчесе, предприятиеләре, учреждениеләре, оешмалары, вазыйфай затлары, әгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек Советы, аның комиссияләре, жирлек Советы депутаты мөрәжәгәте буенча соратып алынган мәгълүматны жирлек Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча бирергә, ә кануннарны, муниципаль норматив хокукый актларны бозган очракта кичекмәстән хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен чаралар күрергә тиеш.

71 статья.

1. Жирлек Советының даими комиссияләре жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңларга, жирлек Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча кирәкле документларны һәм материалларны юкка чыгарырга хокуклы.

2. Жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңлау йомгаклары буенча даими комиссия карар кабул итә.

Бүлек 17. Йомгаклау нигезлэмэләре

72 статья.

1. Әлеге Регламентка үзгәрешләр һәм өстәмәләр җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.
2. Әлеге Регламентка үзгәрешләр һәм өстәмәләр карау һәм кабул итү шушы Регламентның 8 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.